

Թուրքիա - Կարգապահ

ՔԻՐՏ ԸՄՐՈՍՆԵՐՈՆ ԶՄԵԼՈՒ ԸԱՍԱՐ ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԽՆԴՐԵՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆԵՐԷՆ

Քիւրտ ըմբոստներուն հետ թուրքերոյ պատերազմը կարծես նոր գլխացաւ մը պիտի ըլլայ Իրաքի մէջ գտնուող ամերիկեան բանակին համար:

Ըմբոստները, որոնք կը պայքարին հարաւարեւելեան թուրքերոյ մէջ ինքնավարութիւն ձեռք բերելու համար եւ անցեալին քրտական հարցի մը համար կը կռուէին թուրք-իրաքեան սահմանին վրայ, մերժեցին ներուժ շնորհելու թուրքերոյ առաջարկը եւ կը սպառնան միակողմանի դինաւորարին, եթէ թրքական բանակը չկասեցնէ իրենց վրայ յարձակումները:

Ասիական կրնայ պատճառ ըլլալ անկայունութեան ստեղծման ոչ միայն հարաւարեւելեան թուրքերոյ մէջ, այլ նաեւ՝ հիւսիսային Իրաքի մէջ, ուր 1990ական թուականներուն թրքական ջարդերէն փախուստ տուած չուրջ հինգ հարզ ըմբոստներ պատանանք են իրենց գիւղերու եւ քարայրներու մէջ:

Ահաբեկչութեան դէմ պայքարին նեցուկ կանգնած ըլլալով, ԱՖՊօնիստանի խաղաղարար գործողութիւնը առաջնորդած ըլլալով եւ «Քալիդա» ի գործիչներուն դէմ շղթայազերծուած հարածանքին մասնակցած ըլլալով, թուրքիա այժմ իր իրաւունքը կը նկատէ քիւրտ ըմբոստներուն դէմ իր պայքարին մէջ ամերիկեան օժանդակութիւն ստանալը:

Սակայն չըջանին մէջ ցանցառ ձեռնարկ տեղաբաշխուած ամերիկեան բանակին համար դժուար պիտի ըլլայ լեռնային հեռաւոր թրքաստաններու մէջ ապաստանած փորձառու գիւնեակներու դէմ կռուիլը:

Վերջերս պատկերասփռուած հարցազրոյցի մը մէջ վարչապետ Ռեճեփ Թայիփ էրտողան Նաեւ, թէ Միացեալ Նահանգները պիտի աջակցեն ներքին թրքերոյ: «11 Սեպտեմբերէն ետք թուրքիա միջազգային անհարկելութեան դէմ պայքարին մէջ իր պարտաւորութիւնները ամբողջացուց... Այժմ ժամանակն է, որ դուք կատարէք ձեր պարտաւորութիւնները», նշեց ան:

Էրտողան զիտել տուաւ, որ ամերիկացի պաշտօնատարներ որոշ քայլերու կը դիմեն, սակայն աւելի շարժումս նեց: Թուրքիա մտադիր է այդ նիւթը արժարժել Եւրոպայի մէջ ամերիկեան ուժերու ընդհանուր հրամանատար գործնական էլ ձեռնարկ հետ, դէպի չըջան իր կատարելիք այնպէս թեան ընթացքին: Միացեալ Նահանգներ կրնան ստիպուած չզգալ օժանդակելու, նկատի առնելով, որ իրաքեան պատերազմին սկիզբը թուրքիա

մերժեց ճամբայ տալ ամերիկեան բանակին: Սակայն անոնք նաեւ պատճառ ունին սիրաշահելու թուրքիան, որովհետեւ ան առաջին երկիրն է, որ մէջ պահանջուած է խաղաղարար ուժ զրկել Իրաք: Ըստ Մերձավոր Արեւելքի քաղաքականութեան Ուաշինկթընի հիմնարկի վերլուծող Սոնէր Քակափթալի, փոխարէնը թուրքիա պիտի պահանջէ, որ Միացեալ Նահանգներ փակել տան Իրաքի մէջ ըմբոստներուն կեդրոնները: Թուրքիա հիւսիսային Իրաքի մէջ հրատալերով օժտուած քանի մը հարզ գործ ունի, որոնք կրնան օգտագործուիլ ըմբոստներուն դէմ կռուիներուն ընթացքին: «Եթէ կռուր տեղի ունենայ, ապա անիկա պիտի ըլլայ թուրքեւամերիկեան գործողութիւն մը», նշեց Քակափթալ եւ աւելցուց, թէ «Միացեալ Նահանգներ կրնան օգուտ եւ տեղեկութիւն տրամադրել, մինչ թրքական ուժերը կը կռուին դեմին վրայ»:

Սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

Ձիւրադարար արդէն իսկ խախտած է, հարիւրաւոր ըմբոստներ թափանցած են թուրքիա, եւ յարձակումները նոր թափ մը ստացած են: Օգոստոսին սկիզբը, Միացեալ Նահանգներէն քայլերու, թուրքիա որդեգրեց օրէնք մը, որ ներուժ կը չնորհէ այն ըմբոստներուն, որոնք չեն

սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

Ձիւրադարար արդէն իսկ խախտած է, հարիւրաւոր ըմբոստներ թափանցած են թուրքիա, եւ յարձակումները նոր թափ մը ստացած են: Օգոստոսին սկիզբը, Միացեալ Նահանգներէն քայլերու, թուրքիա որդեգրեց օրէնք մը, որ ներուժ կը չնորհէ այն ըմբոստներուն, որոնք չեն

Սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

Սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

Սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

Սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

Սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

Սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

Սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

Սակայն քիւրտ ըմբոստները 1999ին ձեռքարկուած ղեկավար Ապալու Օճայան արդէն իր բանտին խուցէն զգուշացուցած է, թէ որեւէ բախուժ վարչապետի ըլլալը «Եթէ խաղաղութիւն չիրագործուի, ապա օրինական ինքնապաշտպանութեան պատերազմ տեղի պիտի ունենայ եւ, հաւանաբար, օրակա հարիւր գոհ իմնայ», նշեց Օճայան Գերմանիոյ մէջ հրատալերով ղեկավար Քոսթյանը: «Իրենք զիրենք պիտի պաշտպանեն որեւէ յարձակողի դէմ, ներառեալ... Միացեալ Նահանգներուն: Թրքական զաղտնի սպասարկութեան բարձրաստիճան պաշտօնատար մը, որ ուզեց անյայտ մնալ, ըսաւ, որ թուրքիա բաւարարուած կ'ըլլայ, եթէ ամերիկացիները զինաթափեն ըմբոստները եւ ստիպեն, որ ձուլ-լին Իրաքի քիւրտ բնակչութեան մէջ:

ԿԻՊՐՈՍԻ ՆԱԽԱԳԱՀԵՆ ԸԱՄԱՁԱՅՆ ՆԻԿՈՍԻԱ ԴԷՄ ՊԻՏԻ ԶԴՆԷ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄԱԿՅՈՒԹԵԱՆ

Կիպրոսի նախագահ Թասոս Փափատոփոլոս 2 Սեպտեմբերին թրքական «Ռափթալ» թերթին տուաւ հարցազրոյց մը, որուն ընթացքին անտեղի նկատեց թրքական այն մտաւարտութիւնները, թէ Եւրոպական Միութեան անդամակցելով՝ Կիպրոս դէմ պիտի դնէ թուրքերոյ անդամակցութեան:

Փափատոփոլոս չեշտեց, թէ Կիպրոս «պատկի երկիր մըն է» եւ չի կրնար իր կամքը պարտադրել Եւրոպական Միութեան վրայ: Ան աւելցուց, թէ Նիկոսիա կը փափաքի, որ թուրքիա Եւրոպական Միութեան անդամ դառնայ, պայմանաւ որ «Եւրոպական երկիրի մը նման վարուի»:

Եւրոպական Միութիւնը որոշած է Կիպրոսը լիիրաւ անդամ դարձնել յառաջիկայ Մայիսին, նոյնիսկ եթէ կողմնակի երկրներ բաժան չեն երկարամեայ տազանալը չլուծուի մինչ այդ:

Փափատոփոլոս յայտնեց, թէ ինք կը փափաքի, որ մինչեւ Կիպրոսի անդամակցութեան թուականը կարելի ըլլայ կողմնակի վերամիացնել, սակայն թրքական կողմը մինչեւ քայլափոխ խոչընդոտներ կը դնէ վերամիացման գործընթացին առջեւ:

Ան քննադատեց նաեւ թուրքիան եւ չեշտեց, թէ կարելի պիտի ըլլայ Կիպրոսը վերամիացնելու ՄԱԿի ընդհանուր բարտուղար Քոֆի Անանի ծրագիրը յաջողութեամբ պսակել, եթէ Անդարա եւ Կիպրոսի թուրքերուն ներկայացուցիչ Ռաուֆ Տենքթաշ իրենց կեցուածքը փոփոխութեան ենթարկեն:

«ԻՆԹԻՑԱՏԱՅԻ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻՆՔ»

«Իրաքի թուրքեմեական ճակատ»-ի Անգարայի ներկայացուցիչը՝ Ահմետ Մուրատը, թուրքերոյ արտաքին գործոց նախարար Քուլսուվա Կիլիչի հետ վերջերս հանդիպում ունենալէ ետք յայտարարեց. «Մեր համբերութիւնը կը հատնի: Մենք ծաղիկներ պիտի չտանք անոնց, որոնք կը յարձակին մեր վրայ: Նոյնիսկ եթէ մեր բոլոր գէնքերը գրաւուին, մեր իրաւունքները պիտի պաշտպանենք քարոզով՝ Պաղեստինի մէջ տեղի ունեցած ինքնապաշտպանութեան նման»:

Մուրատըի ակնարկութիւնը յայտնապէս կ'երթար հիւսիսային Իրաքի մէջ թուրք-թուրքական վերջին բախումներուն: Մուրատըի եւ Լոնտոնի մէջ «Իրաքի թուրքեմեական ճակատ»-ի ներկայացուցիչը՝ Ասիֆ Սերթթիլը մէջ կիւլի զեկուցած էին շրջանին մէջ վերջին զարգացումներուն ու միջադէպերուն մասին: Նշելով, որ թուրքեմեական համբերութիւնը կրնայ հատնիլ, Մուրատը շեշտած է. «Մենք մեր գէնքերուն ցանկը յանձնեցինք Միացեալ Նահանգներու ներկայացուցիչ Փոլ Ղրեմըրիին: Նոյնիսկ եթէ մեր բոլոր գէնքերը գրաւուին, մեր իրաւունքները պիտի պաշտպանենք քարոզով՝ Պաղեստինի մէջ տեղի ունեցած ինքնապաշտպանութեան նման»:

ԱԼԻԵԻ ԱՌՈՂԶԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻՆ ՄԱՍԻՆ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԱՌԵՂԾՈՒԱԾ

Ազրպէյճանական «Ազատիք» թերթը հաղորդեց, թէ վերջերս իր խմբագրութեան հասած տեղեկութեան մը համաձայն, ուսուական, ամերիկեան եւ թրքական քաղաքական բարձրագոյն օղակներ որոշած են դիւանագիտական խորհրդակցութիւններու սկսիլ՝ Ազրպէյճանի նախագահ Հայտար Ալիեւի խորհրդաւոր ճակատակցութեան շրջանին: Թերթը նաեւ տեղեկացած է, թէ ուսուական քաղաքական շրջանակներ կը պնդեն, թէ 80ամեայ Ալիեւի առողջական վիճակին մասին իրականութիւնը վերցրուի «զաղտնի» դասուած տեղեկութիւններու ցանկէն:

Միւս երկու երկիրներէն պաշտօնատարներ խորհուրդ կու տան նկատի ունենալ Ազրպէյճանի մէջ ընտրական գործընթացները: Ըստ «Ազատիք»-ի ամերիկեան աղբիւրներուն, Ուաշինկթըն կը մտահոգուի, թէ Ալիեւի վիճակին մասին իսկական որեւէ տեղեկութեան հրապարակում ընտրական գործընթացին ուղղակի միջամտութիւն կրնայ նկատուիլ: Ամերիկացի պաշտօնատար մը թերթին յայտնած է, թէ տեղեկութիւններու հրապարակումը կրնայ անկայունացնել երկիրը եւ առկայ քաղաքական կացութիւնը հակակշիռէ զուր սեբեկ:

«Ազատիք»-ի համաձայն, Ազրպէյճանի իշխանութիւնները պիտի որդեգրեն իրենց համար ամէնէն ձեռնտու ընտրանքը՝ Ալիեւի վիճակին մասին տեղեկութիւններ չհրապարակել նախագահական ընտրութիւններէն: 15 Հոկտեմբերէն առաջ: Մինչ այդ Միացեալ Նահանգներ եւ շրջանով հետաքրքրուած արեւմտեան այլ պետութիւններ պիտի փորձեն կացութիւնը կայուն պահել:

«ՔԱՐԻՒՂԱՏԱՐԻՆ ԿԱՌՈՒՅՈՒՄԸ ՄԻՆՁԵՒ ԴԱՐԱՔԱՂԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ՝ ՎՏԱՆԳԱԻՈՐ»

Ոչ կառավարական կազմակերպութիւններու կողմէն համադաշնակցութեան ղեկավար Մայիս Կիլիւլի եւ յայտարարեց, որ Պաղեստինի թիֆլիս-ձէյճան քաղաքացիական կառուցման արգելման զծով համադաշնակցութեան որոշ ներկայացուցիչներ 4 Սեպտեմբերին հանդիպումներ ունեցան Ջարգայման եւ վերակառուցման եւրոպական դրամատան ներկայացուցիչներու հետ:

Ըստ ազրպէյճական «525րդ» թերթին, Կիլիւլի եւ Կարծիքով, նշեալ քաղաքացիական ծրագիրը համադաշնակցութեան «Պրիթլի Փեթրոլիում» ընկերութիւնը պէտք է արտայայտէ իր կարծիքը՝ զարաբաղեան տազնապի լուծման վերաբերեալ: Իր այդ անսպասելի առաջարկը կիլիւլի եւ հիմնադրեց՝ ըսելով, թէ խողովակաշարի կառուցումէն առաջ անհրաժեշտ է լուծել տազնապեները՝ Ազրպէյճանի, վրաստանի եւ թուրքերոյ մէջ: «Տազնապեներու անրոյժ մնալուն պարագային քարուղատարը հաւրեւելիան կարծողութիւններու թիրախ պիտի դառնայ», ըսաւ ան:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐ

Հոլանտաճայ գաղթօճախը, որուն կազմա-
ւորման եւ մինչեւ ժ. դար երկարող ժամանա-
կաշրջանին անդրադարձած ենք նախապէս,
առանձին յօդուածներով, ժ. դարու կէսէն ետք
եւ այնուհետեւ շարունակեց բարդաւաճիլ, եւ
Ամսթերտամ, ուր կեդրոնացած էր գաղութը եւ
առեւտրական կեանքը, Հայ տպագրութեան կեդ-
րոնի վերածուեցաւ, ուր գործեցին մշակոյթի
երախտաւորներ:

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ՔՎԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ ԺԷ. ԳԱՐՈՒ ԿԵՍԵՐՈՒՆ

Հոլանտա Սպանիոյ դէմ ազատագրական եր-
կարատեւ պատերազմներէ ետք միացած էր Նա-
ստուններու տան իշխաններու ղեկավարութեան
տակ. երկրին եօթը նահանգները միաւորուած
էին Ընդհանուր Նահանգներ անուան տակ, թէ-
եւ կարգ մը նահանգներ անջատողական
ձգտումներ ունէին եւ յաճախ դուրս կը մնային
Ընդհանուր Նահանգներու կազմէն:

Նաստուններու Վիլլէմ Բ. իշխան մահացաւ
1650ին, որմէ ետք իշխանութեան պարապութիւն
ստեղծուեցաւ, եւ այս պայմաններուն տակ Հո-
լանտա 1652ին Անգլիական Հասարակապետու-
թեան դէմ պատերազմի բռնուեցաւ: Անգլիոյ
հանրապետականները, թագաւորակազմներուն
յաղթելէ ետք, աշխատեցան տկարացնել Հոլան-
տայի առեւտուրը: 1651ին Հոլանտացի նաւատե-
րերուն արգելուեցաւ անգլիական առեւտրական
գործառնութիւններ ստանձնել Եւրոպայի կամ
այլ վայրերու մէջ: Անգլիա միտամանակ աշ-
խատեցաւ քանդել Հոլանտայի քաղաքական
միութիւնը՝ Անգլիոյ տապալած Սթիււարթներուն
եւ անոնց զարմիկներուն՝ Նաստուններուն
դէմ դնելու համար: Իր կարգին, Ընդհանուր
Նահանգներու Հոլանտա երկրամասը դէմ ելաւ
Նաստուններուն: Անգլիական եւ Հոլանտական
մարտանաւերու միջեւ կատաղի ծովամարտեր
ծայր առին, մինչեւ որ 1654ին Հոլանտացիք ըն-
դունեցին Անգլիոյ հետ խաղաղութիւն հաստա-
տել: Ետհան տը Ուիլի 1653ին Հոլանտա երկրա-
մասի կառավարիչ հռչակուեցաւ. իր կարգին,
ան հանրապետութիւն հռչակեց եւ անոր ղեկա-
վարը դարձաւ՝ վերջ տալով Նաստուններու իշ-
խանութեան: Ան վերականգնեց Հոլանտական բա-
նակը եւ դանիացիներուն օգնութեան գնաց
չուէտցիներու դէմ պատերազմին:

Անգլիոյ զորական թափաւորը՝ Չարլզ Բ.
1660ին վերատիրացաւ գահին. Ետհան տը Ուիլի
փորձեց շարունակել Անգլիոյ հետ լաւ յարաբե-
րութիւնը, բայց Չարլզ Բ. առեւտրական մրցակի-
ցութեան եւ Նաստուններու տան անկեղծ գոյա-
յիճակէն մղուած վերահաստատեց 1651ի նա-
ւագնացութեան օրէնքը՝ հանրապետական Հո-
լանտայի ստիպելով, որ ճանչնայ իր գերիշխա-
նութիւնը յարակից ծովային գոտիներուն վրայ
եւ սուրբ վճարէ Հիւսիսային ծովուն մէջ ձկնոր-
սութեան համար, ինչպէս նաեւ՝ բանալ Հոլան-
տական Արեւելեան Հնդկական ընկերութիւնը՝
անգլիական առեւտուրին առջեւ:

ՄԱՍԹԵՐՏԱՄ ԾԱՐԵՑԻԻ ՁԼՆՔԵՐՈՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ ՄԷՁ

Հոլանտա, իբրեւ Եւրոպայի ամէնէն բարգա-
ւաճ եւ զարգացած երկիրներէն, սկսած էր դառ-
նալ տպագրութեան կեդրոն, եւ Հայերէն առա-
ջին մաքուր ու գեղարուեստական ճաշակով
հրատարակութիւնները Ամսթերտամէն լոյս տե-
սան, որոնք գերազանցեցին մինչեւ այդ ժամա-
նակ տարբեր վայրեր կատարուած Հայերէն հրա-
տարակութիւնները:

Հոլանտայի հայկական տպագրութեան կեդ-
րոն դառնալու հարցին մէջ առաջին հերթին
պէտք է յիշել Յովհաննէս Անկիւրացիին. ան
1630ական տարիներուն Չմիւռնիոյ մէջ վենետի-
կի դեսպանին թարգմանը եղած էր եւ 1637-1641
տարիներուն ալ Պոլսոյ հայոց պատրիարքին
ներկայացուցիչը՝ Հռոմի մէջ: Ան իտալացիներ
ունէն ծանօթ դարձաւ ձիովանի Մոլինո անու-
նով:

Յովհաննէս Անկիւրացի որոշեց Հռոմի եւ
կամ Ամսթերտամի մէջ հայկական տպարան
հաստատել եւ Հայերէնով Աստուածաշունչը
տպել: Նախապատուութիւն տալով Հռոմի՝ դի-
մեց Հաւատոյ Տարածման ժողովին՝ արտօնու-
թիւն խնդրելով: Կարտիսալներու խորհուրդը
որոշեց չմերժել խնդրանքը, որպէսզի «Հոլան-
տացի հերձուածողներուն հետ չբանակցին հա-
մարտի միջոցով»:

Չորս տարի Հռոմ մնալէ եւ բաւական դժուար-
ութիւններ դիմագրաւելէ ետք Յովհաննէս Ան-
կիւրացի փոխադրուեցաւ Վենետիկ, ուր 1642ին
յոյն Սալոնիկացուի տպարանին մէջ տպեց Սաղ-
մոսարան, իսկ 1643ին՝ Ներսէս Ծնորհալիի «Յի-
սուս Որդի»ն, որ այդ երկին առաջին հրատա-
րակութիւնն էր:

Յովհաննէս Անկիւրացի թէեւ չյաջողեցաւ
Հռոմի եւ կամ Ամսթերտամի մէջ տպարան բա-
նալ, բայց իրմէ ետք Հայերէն Աստուածաշունչի
հրատարակութեան կեդրոնը դարձաւ Ամսթեր-
տամ, շնորհիւ Մատթէոս Ծարեցիի:

Մատթէոս սարկաւազ Ծարեցի ծնած էր
1590ական տարիներուն, Արցախի Մար գաւառը.
ան էջմիածնի մայրավանդին մէջ, Փիլիպոս Աղ-
բակեցի կաթողիկոսին մօտ նօտարի պաշտօն ու-
նէր եւ հմուտ էր նկարչութեան ու յատկապէս
ծաղկելու արուեստին: Փիլիպոս կաթողիկոսի
վախճանումէն ետք, անոր յաջորդը՝ Յակոբ Զու-
ղայեցի Մատթէոսի յանձնարարեց մեկնիլ Իտա-
լիա, հոն տպարան հիմնելու եւ Հայերէն գիրքեր
ու յատկապէս Աստուածաշունչը հրատարակե-
լու համար:

Մատթէոս Ծարեցի 1656ին էջմիածինէն ճամ-
բայ ելելով հասաւ Չմիւռնիա, ուրկէ անցաւ Վե-
նետիկ: Բայց Վենետիկի մէջ չյաջողեցաւ ար-
դիւնքի հասնիլ եւ անցաւ Հռոմ, ուր կաթողիկ
զարգնութիւնը բազմապիսի դժուարութիւն-
ներ յարուցեց անոր դիմաց: Մատթէոս նոյնիսկ
թշնամական վերաբերմունքի հանդիպեցաւ. ար-
հեստարարներուն արգելուեցաւ տպագրութեան
արհեստը սորվեցնել անոր:

Ի վերջոյ Մատթէոս, յուսահատած իտալիոյ
մէջ որեւէ ձեռնարկ յաջողցնելու գաղափարէն,
որոշեց ծրարել իրականացնելու Ամսթերտամի
մէջ եւ 1658ին Հռոմէն մեկնեցաւ Հոլանտա:

Այդ ժամանակ Ամսթերտամի էլզեւիներու
նշանաւոր տպագրատան գրաձուլիչն էր գերմա-
նացի վարպետ Գրիսթֆիլ վան Տիք: Մատթէոս
Ծարեցի 27 նոյեմբեր 1658ին համաձայնութեան
եկաւ վան Տիքի հետ, որպէսզի իր ցուցմունքին
համաձայն, Մովսէս Տաթևացի կաթողիկոսէն
ստացած տառանմուշներու հիմամբ Հայերէն
տառեր ձուլէ, 170 հատ հայր եւ 240 հատ մայր
մեծ, միջակ եւ փոքր չափերով տառեր, հատը
մէկ Փլորին եւ եօթնասուն սանթիմի: Գործի
աւարտէն ետք վան Տիքի կինը իրրեւ նուէր պի-
տի ստանար տասը Փլորին:

Նորածոյ տառերուն մէկ մասը՝ յիսուն -
վաթսուն հատը ստանալով, Մատթէոս Ծարե-
ցի 1660ին իր կազմած տպարանին մէջ իրրեւ
փորձ տպեց Ներսէս Ծնորհալիի «Յիսուս Որ-
դի»ն:

Սակայն Ծարեցիի նիւթական կարելիու-
թիւնները սահմանափակ էին. տեղացի Հայ վա-
ճառականները եւ նոյնիսկ քահանաները, փո-
խանակ օժանդակելու, հակառակեցան անոր.
բարեպաշտ Հոլանտացիներ ուզեցին օգնել
իրեն, բայց տեղացի Հայերը յուսահատեցնեցին
զանոնք: Տպարանը այլևս փակուելու վտան-
գին առջեւ կը գտնուէր, երբ տեղացի քանի մը
Հայեր օգնութեան ձեռք երկարեցին անոր. սա-
կայն պարտքերը այնքան ծանրացան, որ Մատ-
թէոս տեսաւ, թէ իր միջոցներով անկարելի է,
որ կարենայ գլուխ ելել: Ի վերջոյ ան դիմեց
երեւանցի վաճառական Աւետիս Ղլիճեցի (Ղլը-
ճեցի), որ 175 մառնչիլ փոխ տայ իրեն, որպէսզի
այդ դրամով 1200 օրինակ «Յիսուս Որդի» եւ եր-
կու հազար օրինակ Սաղմոսարան հրատարակէ:
Վաճառքէն գոյանալիք շահը հաւասար չափով
պիտի կիսուէին: Աւետիս Ղլիճեցի ընդունեց,
բայց պայման դրաւ, որ տպարանը նուիրուի Ս-
էջմիածնի եւ Ս. Սարգիսի վանքերուն: Մատ-
թէոս Ծարեցի համաձայն եղաւ եւ կտակ գրեց,
որ տպարանը Ս. էջմիածնի եւ Ս. Սարգիսի վան-
քերուն սեփականութիւնը դառնայ: Իր կարգին,
երեւանցի Գրիգոր Սահմատրեան վճարեց
տպարանի պարտքերուն մէկ մասը:

«Յիսուս Որդի» գիրքին տպագրութիւնը կը
շարունակուէր. շարուած էր 38 թերթ եւ
տպուած՝ 28 թերթ, երբ 22 Յունուար 1661ին
Մատթէոս, որ արդէն
տկար եւ յոգնապառ
էր, վախճանեցաւ:

Մատթէոսի վախճա-
նումէն ետք Աւետիս Ղլի-
ճեցի, իբրեւ վերակացու
եւ թարգման տպարանին
շարունակեց գիրքին
տպագրութիւնը, սա-
կայն գործը աւարտին
հասցնելու համար իր
կարգին ան կարիքը ու-
նէր օժանդակութեան,
թէ՛ իմբաբարկան աշ-
խատանքի եւ թէ՛ նիւթա-
կան իմաստով: Նոյն օրե-
րուն Ամսթերտամի հա-
յոց հոգեւոր հովիւ Կա-
րապետ վարդապետ
Անդրիանեցի օգնու-
թեան հասաւ անոր
խմբագրական աշխա-

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ԳԱՂՈՒԹՆԵԱՆ ՀԱՅ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՂՐՈՆ

յերը»:

Չորս տարի Հռոմ մնալէ եւ բաւական դժուար-
ութիւններ դիմագրաւելէ ետք Յովհաննէս Ան-
կիւրացի փոխադրուեցաւ Վենետիկ, ուր 1642ին
յոյն Սալոնիկացուի տպարանին մէջ տպեց Սաղ-
մոսարան, իսկ 1643ին՝ Ներսէս Ծնորհալիի «Յի-
սուս Որդի»ն, որ այդ երկին առաջին հրատա-
րակութիւնն էր:

Յովհաննէս Անկիւրացի թէեւ չյաջողեցաւ
Հռոմի եւ կամ Ամսթերտամի մէջ տպարան բա-
նալ, բայց իրմէ ետք Հայերէն Աստուածաշունչի
հրատարակութեան կեդրոնը դարձաւ Ամսթեր-
տամ, շնորհիւ Մատթէոս Ծարեցիի:

Մատթէոս սարկաւազ Ծարեցի ծնած էր
1590ական տարիներուն, Արցախի Մար գաւառը.
ան էջմիածնի մայրավանդին մէջ, Փիլիպոս Աղ-
բակեցի կաթողիկոսին մօտ նօտարի պաշտօն ու-
նէր եւ հմուտ էր նկարչութեան ու յատկապէս
ծաղկելու արուեստին: Փիլիպոս կաթողիկոսի
վախճանումէն ետք, անոր յաջորդը՝ Յակոբ Զու-
ղայեցի Մատթէոսի յանձնարարեց մեկնիլ Իտա-
լիա, հոն տպարան հիմնելու եւ Հայերէն գիրքեր
ու յատկապէս Աստուածաշունչը հրատարակե-
լու համար:

Մատթէոս Ծարեցի 1656ին էջմիածինէն ճամ-
բայ ելելով հասաւ Չմիւռնիա, ուրկէ անցաւ Վե-
նետիկ: Բայց Վենետիկի մէջ չյաջողեցաւ ար-
դիւնքի հասնիլ եւ անցաւ Հռոմ, ուր կաթողիկ
զարգնութիւնը բազմապիսի դժուարութիւն-
ներ յարուցեց անոր դիմաց: Մատթէոս նոյնիսկ
թշնամական վերաբերմունքի հանդիպեցաւ. ար-
հեստարարներուն արգելուեցաւ տպագրութեան
արհեստը սորվեցնել անոր:

Ի վերջոյ Մատթէոս, յուսահատած իտալիոյ
մէջ որեւէ ձեռնարկ յաջողցնելու գաղափարէն,
որոշեց ծրարել իրականացնելու Ամսթերտամի
մէջ եւ 1658ին Հռոմէն մեկնեցաւ Հոլանտա:

Այդ ժամանակ Ամսթերտամի էլզեւիներու
նշանաւոր տպագրատան գրաձուլիչն էր գերմա-
նացի վարպետ Գրիսթֆիլ վան Տիք: Մատթէոս
Ծարեցի 27 նոյեմբեր 1658ին համաձայնութեան
եկաւ վան Տիքի հետ, որպէսզի իր ցուցմունքին
համաձայն, Մովսէս Տաթևացի կաթողիկոսէն
ստացած տառանմուշներու հիմամբ Հայերէն
տառեր ձուլէ, 170 հատ հայր եւ 240 հատ մայր
մեծ, միջակ եւ փոքր չափերով տառեր, հատը
մէկ Փլորին եւ եօթնասուն սանթիմի: Գործի
աւարտէն ետք վան Տիքի կինը իրրեւ նուէր պի-
տի ստանար տասը Փլորին:

Նորածոյ տառերուն մէկ մասը՝ յիսուն -
վաթսուն հատը ստանալով, Մատթէոս Ծարե-
ցի 1660ին իր կազմած տպարանին մէջ իրրեւ
փորձ տպեց Ներսէս Ծնորհալիի «Յիսուս Որ-
դի»ն:

Սակայն Ծարեցիի նիւթական կարելիու-
թիւնները սահմանափակ էին. տեղացի Հայ վա-
ճառականները եւ նոյնիսկ քահանաները, փո-
խանակ օժանդակելու, հակառակեցան անոր.
բարեպաշտ Հոլանտացիներ ուզեցին օգնել
իրեն, բայց տեղացի Հայերը յուսահատեցնեցին
զանոնք: Տպարանը այլևս փակուելու վտան-
գին առջեւ կը գտնուէր, երբ տեղացի քանի մը
Հայեր օգնութեան ձեռք երկարեցին անոր. սա-
կայն պարտքերը այնքան ծանրացան, որ Մատ-
թէոս տեսաւ, թէ իր միջոցներով անկարելի է,
որ կարենայ գլուխ ելել: Ի վերջոյ ան դիմեց
երեւանցի վաճառական Աւետիս Ղլիճեցի (Ղլը-
ճեցի), որ 175 մառնչիլ փոխ տայ իրեն, որպէսզի
այդ դրամով 1200 օրինակ «Յիսուս Որդի» եւ եր-
կու հազար օրինակ Սաղմոսարան հրատարակէ:
Վաճառքէն գոյանալիք շահը հաւասար չափով
պիտի կիսուէին: Աւետիս Ղլիճեցի ընդունեց,
բայց պայման դրաւ, որ տպարանը նուիրուի Ս-
էջմիածնի եւ Ս. Սարգիսի վանքերուն: Մատ-
թէոս Ծարեցի համաձայն եղաւ եւ կտակ գրեց,
որ տպարանը Ս. էջմիածնի եւ Ս. Սարգիսի վան-
քերուն սեփականութիւնը դառնայ: Իր կարգին,
երեւանցի Գրիգոր Սահմատրեան վճարեց
տպարանի պարտքերուն մէկ մասը:

«Յիսուս Որդի» գիրքին տպագրութիւնը կը
շարունակուէր. շարուած էր 38 թերթ եւ
տպուած՝ 28 թերթ, երբ 22 Յունուար 1661ին
Մատթէոս, որ արդէն
տկար եւ յոգնապառ
էր, վախճանեցաւ:

Մատթէոսի վախճա-
նումէն ետք Աւետիս Ղլի-
ճեցի, իբրեւ վերակացու
եւ թարգման տպարանին
շարունակեց գիրքին
տպագրութիւնը, սա-
կայն գործը աւարտին
հասցնելու համար իր
կարգին ան կարիքը ու-
նէր օժանդակութեան,
թէ՛ իմբաբարկան աշ-
խատանքի եւ թէ՛ նիւթա-
կան իմաստով: Նոյն օրե-
րուն Ամսթերտամի հա-
յոց հոգեւոր հովիւ Կա-
րապետ վարդապետ
Անդրիանեցի օգնու-
թեան հասաւ անոր
խմբագրական աշխա-

թիւնը դասաւորելու համար, իսկ երեք վաճա-
ռականներ՝ Միլաս Ամասիացի եւ Չուրապեցիներ
Շահրիման ու Յովհան Սիրիզեցի զբաղման կամ
օժանդակութեան հասան:

Աւետիս Ղլիճեցի եւ Կարապետ վարդապետ
1661 Մայիսին «Յիսուս Որդի»ի հրատարակու-
թիւնը հասցուցին իր աւարտին. տպուած գիր-
քերու ուղարկեցին Չմիւռնիա եւ հոնկէ ալ՝ Հայ-
կական գաւառներ, ծխուելու: 1662ին անոնք
տպեցին ժամագիրքը՝ երեք հազար օրինակով,
որոնք եւս ուղարկեցին երկիր: Կարապետ վար-
դապետ իր կարգին երգեցողութեան խաղեր փո-
րել տուաւ Շարակնոց տպելու համար:

Ամսթերտամի մէջ այս ժամանակ հայուցեան
1661 Մայիսին «Յիսուս Որդի»ի հրատարակու-
թիւնը հասցուցին իր աւարտին. տպուած գիր-
քերու ուղարկեցին Չմիւռնիա եւ հոնկէ ալ՝ Հայ-
կական գաւառներ, ծխուելու: 1662ին անոնք
տպեցին ժամագիրքը՝ երեք հազար օրինակով,
որոնք եւս ուղարկեցին երկիր: Կարապետ վար-
դապետ իր կարգին երգեցողութեան խաղեր փո-
րել տուաւ Շարակնոց տպելու համար:

Աւետիս Ղլիճեցի եւ Կարապետ վարդապետ
1661 Մայիսին «Յիսուս Որդի»ի հրատարակու-
թիւնը հասցուցին իր աւարտին. տպուած գիր-
քերու ուղարկեցին Չմիւռնիա եւ հոնկէ ալ՝ Հայ-
կական գաւառներ, ծխուելու: 1662ին անոնք
տպեցին ժամագիրքը՝ երեք հազար օրինակով,
որոնք եւս ուղարկեցին երկիր: Կարապետ վար-
դապետ իր կարգին երգեցողութեան խաղեր փո-
րել տուաւ Շարակնոց տպելու համար:

Միլաս Ամասիացի եւ Չուրապեցիներ Շահրիման
ու Յովհան Սիրիզեցի զբաղման կամ օժանդակու-
թեան հասան:

Աւետիս Ղլիճեցի եւ Կարապետ վարդապետ
1661 Մայիսին «Յիսուս Որդի»ի հրատարակու-
թիւնը հասցուցին իր աւարտին. տպուած գիր-
քերու ուղարկեցին Չմիւռնիա եւ հոնկէ ալ՝ Հայ-
կական գաւառներ, ծխուելու: 1662ին անոնք
տպեցին ժամագիրքը՝ երեք հազար օրինակով,
որոնք եւս ուղարկեցին երկիր: Կարապետ վար-
դապետ իր կարգին երգեցողութեան խաղեր փո-
րել տուաւ Շարակնոց տպելու համար:

Հոլանտական աւանդական հողմաղացներ

տանը դասաւորելու համար, իսկ երեք վաճա-
ռականներ՝ Միլաս Ամասիացի եւ Չուրապեցիներ
Շահրիման ու Յովհան Սիրիզեցի զբաղման կամ
օժանդակութեան հասան:

Աւետիս Ղլիճեցի եւ Կարապետ վարդապետ
1661 Մայիսին «Յիսուս Որդի»ի հրատարակու-
թիւնը հասցուցին իր աւարտին. տպուած գիր-
քերու ուղարկեցին Չմիւռնիա եւ հոնկէ ալ՝ Հայ-
կական գաւառներ, ծխուելու: 1662ին անոնք
տպեցին ժամագիրքը՝ երեք հազար օրինակով,
որոնք եւս ուղարկեցին երկիր: Կարապետ վար-
դապետ իր կարգին երգեցողութեան խաղեր փո-
րել տուաւ Շարակնոց տպելու համար:

ԱՄՍԹԵՐՏԱՄԻ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԸ ԵՒ ԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՅՈՒՄ

Ամսթերտամի մէջ այս ժամանակ հայուցեան

Ամսթերտամ

թիւնը դասաւորելու համար, իսկ երեք վաճա-
ռականներ՝ Միլաս Ամասիացի եւ Չուրապեցիներ
Շահրիման ու Յովհան Սիրիզեցի զբաղման կամ
օժանդակութեան հասան:

Աւետիս Ղլիճեցի եւ Կարապետ վարդապետ
1661 Մայիսին «Յիսուս Որդի»ի հրատարակու-
թիւնը հասցուցին իր աւարտին. տպուած գիր-
քերու ուղարկեցին Չմիւռնիա եւ հոնկէ ալ՝ Հայ-
կական գաւառներ, ծխուելու: 1662ին անոնք
տպեցին ժամագիրքը՝ երեք հազար օրինակով,
որոնք եւս ուղարկեցին երկիր: Կարապետ վար-
դապետ իր կարգին երգեցողութեան խ

ԱՅԿԻԼ AFHIL

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՏՆԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐՈՒ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

RENT AND SALE

AT HOME

- Wheelchair
- Walker
- Electric Bed
- Manual Bed
- Water Mattress
- Cans
- Sticks
- Serum Tripod
- Walking Frame

HOME MEDICAL EQUIPMENT SERVICES

- Over Bed Table
- All Kinds Of Oxygen
- We Also Provide
- Laboratory service.
- Physiotherapist
- Nurses Aids
- P.T.S. (AMBULANCE)

ՑՈՒՑԱՍՐԱԸ՝ «ԱՐԻՆ» ՍԵՆՁԸՐ զՐԱՍԵՆԵԿ՝ ԱՅՇԸ, ԱՅԵՏԻ ՃԵԼԸ, Բ. ՅԱՐԿ ԵՆՈ. (02) 242553/7

NO MATTER WHAT YOU NEED... ... OR WHERE YOU NEED.

bezdig_mezdig@hotmail.com

ՍԱԿԱՐԱՆ

Պէյրուօի սակարանին մէջ օտար դրամանշուներու փակման սակագինները հետեւեալներն էին երկու.

Սուրիական թղթուկի 28,80 - 29,00 լ.ն.

Քուէթեան տինար 5032,00 - 5057,00 լ.ն.

Յորդանանեան տինար 2121,00 - 2131,00 լ.ն.

Պահրէյնեան տինար 3986,00 - 4011,00 լ.ն.

Ա.Մ. Էմիրութեան տիրիւմ 410,75 - 412,75 լ.ն.

Քարթաբեան ռիալ 413,75 - 415,75 լ.ն.

Սեուսական ռիալ 402,00 - 404,00 լ.ն.

Օմանեան ռիալ 3895,00 - 3920,00 լ.ն.

Եգիպտական կինէ 230,00 - 240,00 լ.ն.

Անգլիական սթերլին 2390,00 - 2400,00 լ.ն.

Չուիցերիական ֆրանք 1087,00 - 1092,00 լ.ն.

Թրքական լիրա 107,75 - 108,25 լ.ն.

Կիպրական փաունտ 2875,00 - 2900,00 լ.ն.

Ճափոնական հապար եէն 12,85 - 12,95 լ.ն.

Ամերիկեան տոլար 1501,00 - 1515,00 լ.ն.

Քանադական տոլար 1099,00 - 1104,00 լ.ն.

Աւստրալիական տոլար 982,00 - 987,00 լ.ն.

Եւրօ 1679,00 - 1689,00 լ.ն.

• ՈՍԿԻ

Անգլիական մէկ ոսկի 146,500 - 151,500 լ.ն.

Իրանեան մէկ ոսկի 132,000 - 137,000 լ.ն.

Օմանեան մէկ ոսկի 122,000 - 127,000 լ.ն.

Մեքսիկական փետոս 700,000 - 720,000 լ.ն.

Մէկ քիլոկրամ ձոյլ ոսկի 18,300,000 - 18,500,000 լ.ն.

Մէկ օսն ոսկի 380,50 - 380,50 \$

Մէկ օսն արծաթ 5,13 - 5,15 \$

• Ամերիկեան տոլարի փոխանակման սակերը.

Եւրօ 1.1142 - 1.1146

Քանադական տոլար 1.3691 - 1.3696

Չուիցերիական ֆրանք 1.3852 - 1.3857

Ճափոնական եէն 116.30 - 116.35

Մէկ սթերլին 1.5853 - 1.5862

Մէկ փոխար 560 դրամ

• ՍՈՒԼԻՏԵՐԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐ

Գինի Ա. ճշդում Գինի Բ. ճշդում

Ա. կարգ 4,26 4,40

Բ. կարգ - - -

ԼՈՒՍԱՅԱՓՈՒ ԱՆԵՑԱՆԵԱՆ ՆԵՐ. 01-252852

★ Ի՞նչ կըսեն ԱՍՏԻՐԸ ★

ԽՈՅ (21 Մարտին 20 Ապրիլ)

Անցողակի անտրամադիր վիճակ մը պիտի ունենար այսօր: Միեւնոյն ժամանակ հսկեցէք ձեր վրայ, որպէսզի անիմաստ հարցերով չզբաղիք կամ չմտահոգուիք: Օրը յաւ է:

ՅՈՒՆ (21 Ապրիլին 21 Մայիս)

Բարեկամի մը նկատմամբ գուրբի պակաս մը ունիք այսօր, բայց կը մտածէք օգնել անոր՝ փարատելու համար իր զոռարութիւնները: Ասիկա քիչ մը ժամանակի կը կարօտի:

ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 Մայիսին 21 Յունիս)

Աշխատանքի մէջ ձեր նիւթերը պատշաճ ձեւով պիտի չվարձատրուին: Սակայն կենսականը այն է, որ գոհ մնաք ձեր աշխատանքէն: Կարելորութիւն մի՛ տար ուրիշներու կարծիքին:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ (22 Յունիսին 23 Յուլիս)

Ձանցեք մեղմացնել ձեր քով ստեղծուած վէճ մը՝ առանց դատարարի միջամտութիւն ձեռնարկելու: Այդպիսի կեցուածք ձեզի համար նպաստաւոր պիտի չըլլայ:

ԱՌԻԻԾ (24 Յուլիսին 23 Օգոստոս)

Վստահ չէք ձեր շրջապատը հմայելու ձեր կարողութեան: Ինչ որ աշխատեք կը մտածէք: Ունիք կարողութիւնը հրապուրելու ձեր խօսակցիները: Ինքնավստահ եղէք:

ԿՈՅՍ (24 Օգոստոսին 23 Սեպտեմբեր)

Անձի մը հետ տարակարծութիւն ունիք, որուն հետ պիտի չկարենաք խաղաղ յարաբերութիւն մը ունենալ, որովհետեւ իրարու միջեւ ունիք հոգեբանական խտրական գիծ մը, որ ձեզ իրարու դէմ կը հանէ: Կարելորութիւն մի՛ տար:

ԿՇԻՌՔ (24 Սեպտեմբերին 23 Հոկտեմբեր)

Մի՛ հետեւիք խիստ սննդակազմի, որ ձեզի կրնայ վնաս պատճառել: Չափաւոր բողբոջ մը կը կրնա՞նք ու խմածը: Ինչ որ չափաւոր է, օգտակար է: Լաւ քնանալ:

ԿՆՐԻՃ (24 Հոկտեմբերին 23 Նոյեմբեր)

Եթէ մարզանք կ'ընէք, այդ բողբոջը թեթեւ եւ ոչ՝ ծանր տեսակի: Ձեր մարմինը հակամետ է պաղատութեան, հետեւաբար ուշադիր եղէք ձեր հագուածքին:

ԱՆԵՆՆԱԻՈՐ (24 Նոյեմբերին 21 Դեկտեմբեր)

Ժամանակակից ձեր ունեցած սիրոյ պատմութիւնը, որ վերջ գտած է ցաւալի պատճառներով, տակաւին կը մնայ ձեր յիշողութեան մէջ, որքան ալ ջանաք մոռնալ: Անիմաստ եւ անօգուտ հարցեր մի՛ արծարծէք. իրապաշտ եղէք:

ԱՅՄԵՆՁԻԻՐ (22 Դեկտեմբերին 20 Յունուար)

Յարաբերական կապը շատ զօրաւոր պիտի ըլլայ այսօր: Պիտի շուտիք, թէ ո՞ր մէկուն պիտի պատասխանէք: Օրը պիտի անցնի եռանդուն եւ արդիւնաւոր:

ԾՈՎԱՆՈՅԸ (21 Յունուարին 19 Փետրուար)

Ձեր գրամին հաշիւները կատարեցէք մէկ անգամ աւելի, որպէսզի մեծ վնաս մը չունենաք: Օրը կը պահանջէ ուշադիր կեցուածք եւ իմաստութիւն, մանաւանդ՝ ձեր դրամը լաւ տնտեսելու:

ՉՈՒԿ (20 Փետրուարին 20 Մարտ)

Ունիք այնպիսի տպաւորութիւն, թէ ի՞նչ որ ընէք, սխալ արդիւնք կու տայ: Ձանցեք ըլլալ ինքնավստահ, շրջապատեցէ, աշխատունակ: Աշխատանքը կը փարսեալ մ'են տեսակի ձախուրթիւն:

«ԱԶԳԱԿ»Ի ՄԵՉ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազգակ»ի մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն՝ ծանուցումներու բաժանմունք հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուազն օր առաջ, Մինչեւ երեկոյան 19:00-ը:

ՄԱՀԱԶԳԻՆԵՐԸ բացառութիւն են: Մահազդ կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան ատեն որ գայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

ԽԱՉԲԱՌԻ ԹԻՒ 5536

Պատրաստեց՝ Տ.Ս. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Օ	Ր	Ի	Ն	Ա	Կ	Պ	Ա	Գ
2	Բ	Ե	Ր	Ի	Ն	Ա	Կ	Պ	Ա
3	Ե	Ս	Ա	Կ	Պ	Ա	Գ	Ն	Ք
4	Լ	Ա	Ս	Ի	Տ	Ր	Ի	Ս	Ք
5	Լ	Ա	Ս	Ա	Ո	Տ	Ղ	Ա	Ք
6	Օ	Ր	Ի	Ն	Ա	Կ	Պ	Ա	Գ
7	Ս	Ա	Ս	Ա	Կ	Պ	Ա	Գ	Ն
8	Ա	Ի	Ս	Ր	Ի	Տ	Ր	Ի	Ս
9	Ն	Ա	Ս	Ա	Կ	Պ	Ա	Գ	Ն
10	Գ	Ն	Ա	Ս	Ա	Կ	Պ	Ա	Գ

1. Հաւասարակշռուած աննդառուկութիւն: 2. Մեղուակախուճք - ձշմարիտ: 3. Մարտնչեան քաղաք - Համեմային բոյս: 4. 2400 - Իսլամ կրօնաւոր - Նոյն գիրերը: 5. Անգլիացի բանաստեղծ՝ Էտուարտ - Չուիցերիոյ գետերէն: 6. Գոռալ - Յուսկան անտառ: 7. Մուրն - Գոռի թեւ (Հակ.): 8. Ածականակերտ մասնիկ - Շղարչ - Լեցուն: 9. Պատերազմիկ կին - Պահեցողութիւն: 10. Պատուար - Տիղմ:

ԹԻՒ 5535

ԽԱՉԲԱՌԻՆ

ԼՈՒԹՈՒՄԸ

ՕՐԱՏԵՏՐ

ՓԱՌԱՍՕՆ / ՅՈՒՅԱԶԱՆԴԵՍ / ԶԲՕՍԱՇՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿԵՆՍՈՒՈՐՏԱՅԻՆ ԶԲՕՍԱՇՐՉՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՆՇԱՆԱԿԵՏ՝ ՀԵՐՍԷԼ

Լիբանանցի սովորական զբօսաշրջիկի մը համար յաճախ անհետաքրքիր թուող «հետաւոր» վայր մըն է Պեքաշի հովիտին հիւսիսային չերմէլ շրջանը, որուն բնաշխարհը սակայն շատ բան ունի տալիք կենսալոյրտային զբօսաշրջութեամբ հետաքրքրուած այցելուին: Լեռնագագնացութեամբ, հետախույզական արշաւներով, վայրի բնութեան մէջ զրահներու տակ գիշերելով եւ լիճուի գետի վրայ նաւարկելով արկածախնդրական պահեր ապրիլ փափաքող այցելուին համար՝ չերմէլի բացատները գրաւիչ նպատակակէտ մը դարձած են վերջին ամիսներուն: Անպատային կլիմայով յատկանշուող չերմէլը հարուստ է ոչ միայն գեղեցիկ բացատներով, շրափրնէայ հանգստավայրերով եւ ճաշարաններով, լեռներու ու հովիտներու ետին թաքնուած եւ հազուադէպ թուստեակներով հարուստ թփուտներով ու անտառներով այլ նաեւ՝ իր հնագիտական վայրերով: Մյուս տարածքին մէջ կը գտնուին հելլենական եւ հռոմէական ժամանակաշրջաններէն գոյատեւած կոտորակներ, ինչպէս նաեւ՝ ճոր դարու սուրբ Մարուն վանքը, նշեմք, որ շրջանին մէջ տակաւին կը շարունակուին հնագիտական պեղումները, որոնք կը խոստանան յայտնաբերել նոր հարստութիւններ: Կենսալոյրտային զբօսաշրջիկը դէպի շրջանը քաշող գրաւչութիւններէն թուենք Որոնդէս (Մասի) գետին վրայ կառուցուած արուեստական ջրվեժներն ու լճակները, ուր ան կրնայ կիրարկել շրային մարզաձեւեր, 2100 մետր բարձրութեան վրայ տեղադրուած բանակավայրերը, զհիշակաւ անտին արտադրութիւններու վաճառքը, լեռնային անողջ օդն ու բնական միջոցներով պատրաստուած սնունդը, շրջանին գիւղացիներու կողմէ զբօսաշրջիկներ ներգրաւելու համար տեղի ունեցող գիւղական գեղարուեստական հաւաքներն ու խրախուսանքները եւ տակաւին շատ բաներ: Լիբանանցիի համար իր գրեթէ անծանօթ միջավայրով եւ կենսալոյրտային զբօսաշրջիկի մը տարբեր հետաքրքրութիւններու գոհացում տուող ժամանակ միջոցներով չերմէլի բնաշխարհը կը հանդիսանայ նորութիւններու հարուստ աղբիւր մը:

ԱՅՍՕՐ

- Նկարչական ցուցահանդէս Նազիր Իսմայիլի գործերը, «Աժիա» արուեստի ցուցասրահ, մինչեւ 21 Սեպտեմբեր:

- Նկարչական հաւաքական ցուցահանդէս՝ «Վիզա», «Ժամին Ռուպէյ» ցուցասրահ, մինչեւ 26 Սեպտեմբեր:

- Լուսանկարչական ցուցահանդէս՝ Ռիչի Նազգալի գործերը, «Ջիբ» ցուցասրահ:

- Նկարչական հաւաքական ցուցահանդէս՝ լիբանանցի երիտասարդ գեղանկարիչներու գործերը, «Շահիմ» ցուցասրահ եւ «Յենիսիա» պանդոկ, մինչեւ 15 Սեպտեմբեր:

- Դեղանկարչութեան եւ քանդակագործութեան սիմփոզիում, Ժուլիէի հին շուկայ, մինչեւ 20 Սեպտեմբեր:

ԱԶԳԱԿ 50 ՏՆՆԻ ԵՄՈՒՆՁ

ՍԱՍՐԵ ԱՐԸ. ՍԻՐՈՒՆԵԱՆ՝ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԵՉ

ՅՈՅՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՆԵՐԿԱՅ Կ'ԸԼԼԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

Ինչպէս գրած էինք, վերջերս Յունաստան այցելած էր եգիպտոսի առաջնորդ Մամբրէ արք. Սիրուեան, որ միեւնոյն ժամանակ առաջնորդն է յունահայ գաղութին: Աղբքսանդրուպոլիսի եւ Քոմոթինիի մէջ Մամբրէ արքայան Կոպոսական պատարագ մատուցած է՝ ներկայ հաւատացեալներուն մէջ զօրացնելով ազգային եւ կրօնական ոգին: Աղբքսանդրուպոլիսի մէջ եկեղեցիները լեցուած է խուռն բազմութեամբ: Ներկայ եղած են նաեւ մետրոպոլիտը, ապառժութեան ներկայացուցիչը եւ յոյն քահանաներ, որոնք պատարագեմ ետք արքայան գեղանկարչական խօսքեր ըրած եւ հայերու օրինակաբար քաղաքացիներ ըլլալը շեշտած են: Տեղույն մետրոպոլիտը հիացումով հետեւած է պատարագին, որմէ ետք երկու քոյր եկեղեցիներուն ճոյնութիւնը շեշտելով՝ իր խանդավառութիւնը յայտնած է պատարագի արարողութեան գծով: Քոմոթինիի մէջ պատարագին ներկայ եղած են ստուար քիւրդ հաւատացեալներ, որոնք յուզումով եւ արցունքով հետեւած են արարողութիւններուն: Նոյնպէս ներկայ եղած են Թրակիոյ ընդհանուր կուսակալը, մետրոպոլիտը, քահանաներ եւ ուրիշ պաշտօնականներ կրօնացիներ, որոնք մէջ նաեւ՝ քաղաքացիներ: Բոլորն ալ հիացումով հետեւած են պատարագի արարողութիւններուն: Իրենց գոհունակութիւնը յայտնել

ետք, շեշտած են, թէ շատ գոհ են հայերու օրինակաբարութեան եւ այս երկրին նկատմամբ ցոյց տուած հաւատարմութեան: Քոմոթինիի մէջ Մամբրէ արքայան իր հետեւորդներով այցելած է կուսակալին եւ մետրոպոլիտին, որոնք սիրալիք ընդունելութիւն մը ընելէ ետք, իրենց գոհունակութիւնը յայտնած են այս այցելութեան համար: Առաջնորդ արքայան իր հետեւորդներով այցելած է Նեա Օրեսթիատ եւ Տիտիմոթիքա՝ ամէն տեղ յուզումով եւ սիրալիք խանդավառութեամբ ընդունուելով: Տիտիմոթիքայի մօտ կայ հայկական հին վանք մը, ուր կը գտնուի շատ հին եւ քանկարծեք եկեղեցական սպասարաններ: Չուլումի եւ կորուստի վախ չկայ: Հակառակ այդքան մեկուսացած վայրեր գտնուելուն՝ բոլորն ալ հայերէն կը խօսին եւ փոքրիկները չեն մոռնար իրենց մայրենի լեզուն: Առաջնորդը, անդրադառնալով Թեսաղոնիկէի ազգային իշխանութեան կատարած թաշաւրեց անոր տարած աշխատանքը: Ազգային իշխանութեան ձեռնարկած նորակառոյց շէնքին անդրադառնալով՝ գովեց այս գործը եւ կոչ ըրաւ, որ բոլորն ալ իրենց նկրտական օժանդակութիւնը բերել կատուցելու համար այս հատուքներ կալուածը, որ պիտի ապահովէ պաշտօնեաներուն ապրուստը:

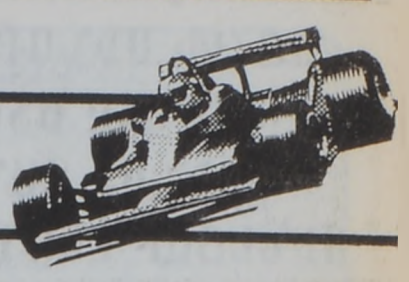
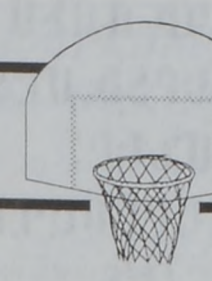
ԱՅՍՕՐ՝ 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻՆ

- 1896.- Վանի երկրորդ կոնիլ՝ Վարդգէսի եւ Վարդանի ղեկավարութեամբ:
- 1920.- Կողքի կոնիլը կը անհատակուի Փէքարայ Մանուկը:
- 1984.- Մ. Նահանգներու Ներկայացուցչական Տունը կը վաւերացնէ թիվ 247 բանաձեւը:

Մ Ա Ր Զ Ա Կ Ա Ն

ԱՇԽԱՐՀ

ԹԵՆԻՍ. ՊՈՒԵՐԷՇԻ ՄՐՅԱՇԱՐԸ

ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿՈՎ ՍԿՍԱԻ

Պուերթեշի մէջ (Ռուսաստան) տեղի ունեցող թենիսի տղոց միջազգային մրցաշարքին Ա. Հանգրուանին իր կատարած մրցումին, հայրենի մարզիկ՝ Սարգիս Սարգսեան բաւական տպաւորիչ ձեւով սկսաւ մրցաշարքը, երբ 6 - 2 եւ 6 - 2 արդիւնքով պարտութեան մատնեց մրցաշարքին թիւ 3 դասուած մարզիկը՝ արժանի Ֆրանսո Սթուլարին:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ ԱՅՅԵԼԵՑ ՆԱԽԱՐԱՐ ՅՈՎԱՆԵԱՆԻ

Երիտասարդու թեան եւ մարմնակրթութեան նախարար Սեպուհ Յովանեան երէկ նախարարութեան իր կեդրոնատեղիին մէջ ընդունեց Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Լիբանանի Շրջանային Վարչութեան կազմը: Անդամները նախարար Յովանեանի ղեկավարեցին իրենց աշխատանքներուն մասին եւ նախարարին հետ արծարծեցին մարզական ընդհանուր հարցեր:

ՓԻՆԿ ՓՈՆԿ

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի ԱՂԶԻԿՆԵՐԸ ԲԱԻԱԿԱՆ ԼԱԻ ԱՐԴԻԻՆՔՆԵՐ Կ'ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՆ

Հիբանանի փինկ փոնկի աղկանց անհատական ախոյեանութեան մրցումներուն, որոնք սկսան երէկ, Մոն Լա Սալի մէջ, Լարա Քէչէպաշեան եւ Նոէլ Քէչիշեան արդէն իսկ ապահովեցին կիսաարտակազմի հանգրուանին իրենց տոմարը: Անոնք, Շարաթ 13 Սեպտեմբերին կը ճակատին իրարու դէմ:

Իր կատարած առաջին մրցումին, Լարա 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Էլիանա Քաշամին, ապա՝ Ռուպա Պրէսլայի (4-3): Իսկ Նոէլ իր կատարած առաջին մրցումին 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Մէյս Պրէսլայի, ապա՝ Ռանա Մըրըին (4-1):

Դուրս Մոնթրէալէան 3-2 արդիւնքով պարտութիւն մը կրելէ ետք Թալա Հաուրայի, դուրս մնաց մրցաշարքէն:

Այսօր Չորեքշաբթի, ժամը 5:30էն սկսեալ տեղի կ'ունենան հետեւեալ մրցումները:

Լիզա Պարիքեան - Լարա Ագետտի
Ռազմիկ Շեմեմեան - Մուսթաֆա Ուիլի
Մալիք Թաուիլ - Ռոտուան Ռիֆահի

ՔՈՐԷՅ ՏԱԿԱԻՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄ...

Շարունակուած Ա. Էջէն

Լոմ ըսաւ, որ Ապու Ալալի առաջին գործը պէտք է ըլլայ անդամահատել ճակատագրական կառոյցները արմատական-ծայրայեղական շարժումները: Ան աւելցուց, որ պաղեստինցի ուժէ վարչապետ պիտի դատուի իր արարքներով: Պաղեստինցի վարչապետ պէտք է որոշէ, որ ան Արաֆատի կողքին, թէ՛ ճակատագրական դէմ կը կանգնի:

Վարչապետ Արիէլ Շարոնի գրասենեակէն պաշտօնատար մը ըսաւ, որ Իսրայիլի կառավարութիւնը Քորէյի հետ պիտի գործակցի, եթէ ան որոշէ ճգմել արմատական շարժումները:

ՉԻՆԵԱԼ ՄԻՋԱԴԵՊ ԸՇՊՐՈՆԻ ՄԷՋ

Իսրայիլեան ուժեր վերադարձին ու ապա ձերբակալեցին պաղեստինցի մը՝ Հեպոնի մէջ տեղի ունեցած բախումի մը ընթացքին: Ականատեսներ ըսին, որ զինուորները պաշարեցին շէնք մը, ուր կային զինեալ պաղեստինցիներ: Անոնցմէ մէկը վերադարձեցաւ ու ձերբակալուեցաւ: Իսրայիլացի զինուորներուն հետ առաջին ետք, շէնքին մէջ գտնուեցան երկու զինեալներու զինանոցներ:

Հեպոնի բախումին ընթացքին արձակուած հրթիռներու բեկորներ սպաննեցին 13ամեայ պաղեստինցի պատանի մը:

●Եգիպտոսի նախագահ Հիւսնի Մուպարաբ ըսաւ, որ խաղաղութեան ճամբու քարտէսը դիւանդութիւն կան ճամբան է Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութեան հաստատելու համար: Մուպարաբ շեշտեց, որ քարտէսը միակ ճամբան է, որմէ պէտք չէ ետ դառնան խնդրոյ առարկայ բոլոր կողմերը:

Ռուսոյ Մահմուտ Ապպասի հրաժարականին մասին, Մուպարաբ ըսաւ, որ անիկա նախատեսելի էր, որովհետեւ կարելի է Արաֆատը անտեսել ու շրջանցել: Ան աւելցուց, որ ուժէ վարչապետ պիտի չկարենայ իշխել առանց Արաֆատի գորակցութեան:

ԵՒՐՕ-2004. ՉՏՈՒՄԻ ՄՐՅԱՇԱՐԸ

ԱՅՍՕՐ՝ ԸԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԻՐԼԱՆՏԱ - ԸԱՅԱՍՏԱՆ

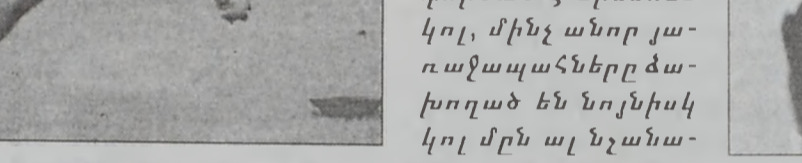
Ռուսի Վեյլըր մտահոգ՝ այսօրուան մրցումով

Հիւրը պիտի ըլլայ Սլովենացի Գրեք Մանուէլի:

Մարզիչ Ժաք Սանթիանի կազմը նոյնիսկ եթէ հաւասարութիւն մը արձանագրէ, առանց սպասելու կը մասնակցի աւարտականներուն:

Իւրաքանչիւր խմբակի առաջին զիբը գրաւող խումբը (տասը խումբ) եւ յաջորդ չորսը հանդիսանալու հինգ խումբերը կ'ապահովեն ֆորթութուզալի իրենց տոմարը:

Այսօր տեղի ունենալիք քսան մրցումներուն շարքին է նաեւ Հիւսիսային Իրլանտա - Հայաստան հանդիպումը (Չ. խմբակ), որ տեղի պիտի ունենայ Պելֆասթի մէջ, ժամը 22:00ին (Պէլլուրթի ժամով): Մրցումին արդիւնքը ընդհանուր դասակարգման մէջ կ'ազդեցնէ քսան մը պիտի չփոխէ, որովհետեւ քսանը երկուքն ալ մրցաշարքէն դուրս մնացած են արդէն, թէ՛ եւ տակաւին երկուքն ալ մրցում ունին կատարելիք (ներառեալ այսօրուան մրցումը): Հայաստանի վերջին մրցակիցը պիտի ըլլայ Սպանիա, իսկ Հիւսիսային Իրլանտայի մրցակիցը՝ Յունաստան:

Պեքիանի կատարած փորձերուն ընթացքին

Հակառակ այս իրողութեան, սակայն, հայրենի մարզիկները ոչ մէկ ճիգ պիտի խնայեն երթին իրենց արձանագրած յաղթանակին նման (1-0) դարձեալ պարտութեան մատնելու իրենց այսօրուան մրցակիցը՝ Հիւսիսային Իրլանտան:

Մտորել՝ այսօրուան քսան մրցումները:

Ա. ԽՄԲԱԿ

Խմբակի պարագլուխի զիբը գրաւող եւ տիպոսակիր Ֆրանսա, որ ցարդ իր կատարած վեց մրցումներուն բոլորին ալ յաղթանակ արձանագրած է եւ կը հանդիսանայ միակ կազմը, որ ապահոված է առաւելագոյն 18 կէտերը, այսօր Լիուպլինայի մէջ

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Կիրակոս Թնուկեանի մահուան առիթով, տեղի տրուած Լեւոն եւ Հուրի Պաղտասարեան 1005՝ ԼՕՍԻ «Կարս» մասնաձիւղին:

ԿՈՒՉՈՒԻՆ

●Այր մարդու շապիկ կարող փորձառու գործադրուիլ: Դիմել հեռ. 01-259196:

ԾԱԽՈՒ ԸՈՂԱՇԵՐՏ

●Այնճար, գիւղի մէջ, 4000 քառ. մետր տարածութեամբ, ջրհորով, կոնյուկով և թրիֆազէ ելեկտրականութեամբ: Դիմել հեռ. 03 - 207772:

Պերթի Ֆոկց պիտի խաղապարէ՞ Վեյլըրի հաշիւները

տան դուրս պիտի դուրս մրցաշարքէն, ինչ որ առիթ պիտի տայ Սպանիոյ եւ Ուրուգուայի, որ պէտք է կրած, Լեհաստանը պարտութեան մատնելու պարագային, մեծ քաղ մը պիտի առնէ, ղէպի աւարտականները:

Վերջին զիբը դրաւ Սան Մարինո իր ռեժիմը մրցումներն ալ կատարած ըլլալով առանց ոչ իսկ մէկ կէտի արդէն իսկ մրցաշարքը աւարտած է: Անոր բերդէն ներս մուտք գործած է երեսուն կող, մինչ անոր յառաջապահները ձախողած են նոյնիսկ կող մըն ալ նշանակել:

Բ. ԽՄԲԱԿ

Յարգ անպարտելի Պուլկարիա, եթէ յաջող պարտութեան մատնելու տորբան, սակայն միեւնոյն ժամանակ ալ Պելճիքա պարտութեան մատնէ իր հիւրը՝ Խորուսթիան, Պուլկարիա պիտի ապահովէ խմբակի առաջին զիբը:

Ը. ԽՄԲԱԿ

Յարգ անպարտելի Պուլկարիա, եթէ յաջող պարտութեան մատնելու տորբան, սակայն միեւնոյն ժամանակ ալ Պելճիքա պարտութեան մատնէ իր հիւրը՝ Խորուսթիան, Պուլկարիա պիտի ապահովէ խմբակի առաջին զիբը:

Թ. ԽՄԲԱԿ

Խմբակի պարագլուխի զիբը գրաւող Իտալիա այսօր իսկ կը կրնայ ապահովել Փորթուգալի իր տոմարը: Առաջին հերթին անիկա պէտք է պարտութեան մատնէ Մերպիան, միեւնոյն ժամանակ ալ նոյն ընթացքով պիտի փորձէ կատարել Ֆինլանտա՝ Կալէսի ղեմ տեղի ունեցած մրցումին:

Ճ. ԽՄԲԱԿ

Խմբակի պարագլուխի զիբը գրաւող Զուիցբերգ, եթէ յաջող պարտութեան մատնելու տորբան, պիտի ապահովէ աւարտականին իր տոմարը:

Դ. ԽՄԲԱԿ

Խմբակի պարագլուխի զիբը գրաւող Գերմանիա, որ Տորթմունտի մէջ պիտի հիւրընկալէ Սկոտլանդ, յաղթանակի մը պարագային պիտի գրաւէ խմբակի պարագլուխի զիբը, որովհետեւ Իսլանտա այսօր մրցում չունի կատարելիք:

Ե. ԽՄԲԱԿ

Սակայն եթէ հակառակը պատահի եւ Գերմանիոյ նախկին մարզիչ՝ Պերթի Ֆոկց յաջող պարտութեան մատնել արդէն իսկ մեծ դժուարութիւններու դիմաց գտնուող Գերմանիոյ մարզիչ Ռուսի Վեյլըրի կազմը, Սկոտլանդ պիտի գրաւէ խմբակի պարագլուխի զիբը, որովհետեւ Իսլանտա (առաջին) մրցում չունի կատարելիք:

Զ. ԽՄԲԱԿ

Այս մէջ տեղի ունենալու պարագային, գտնուող վերջին մրցումը՝ Գերմանիոյ եւ Իսլանտայի միջեւ (յառաջիկայ ամիս) պիտի ըլլայ ճակատագրական:

Երեք անգամ (մրցանիչ մը) այս տիպոսին տիրացած Գերմանիա պիտի փորձէ այսօր պարտութիւն մը չկրել, այսպէս անիկա պիտի նահանջէ երրորդ զիբը:

Ը. ԽՄԲԱԿ

Խմբակի պարագլուխի զիբը գրաւող Յունաստան, այսօր իսկ կը կրնայ Փորթուգալի իր տոմարը ապահովել, թէ՛ անիկա այսօր մրցում չունի կատարելիք: Ուրուգուայ եթէ յաջողի պարտութեան մատնել Սպանիան, Յունաստան պիտի ապահովէ իր տոմարը, որովհետեւ Իսլանտա կէտի առաւելութիւն մը ունի անոր վրայ: Ուրուգուայ այսօր կը կատարէ գտնուող իր վերջին տոմարը:

Թ. ԽՄԲԱԿ

Սակայն եթէ պատահի, որ Եւր. Բ. Բ. Ան փաստէ, որ անիկա իսկ կը կրնայ փորձած է «խաղ գնել» Հայաստանի ֆութբոլի ազգային խումբին կարգ մը մարզիկներէն, Յունաստանը կ'ապահովէ իր տոմարը:

Բ. ԽՄԲԱԿ

Սակայն եթէ պատահի, որ Եւր. Բ. Բ. Ան փաստէ, որ անիկա իսկ կը կրնայ փորձած է «խաղ գնել» Հայաստանի ֆութբոլի ազգային խումբին կարգ մը մարզիկներէն, Յունաստանը կ'ապահովէ իր տոմարը:

Գ. ԽՄԲԱԿ

Սակայն եթէ պատահի, որ Եւր. Բ. Բ. Ան փաստէ, որ անիկա իսկ կը կրնայ փորձած է «խաղ գնել» Հայաստանի ֆութբոլի ազգային խումբին կարգ մը մարզիկներէն, Յունաստանը կ'ապահովէ իր տոմարը:

Ստորեւ՝ այսօր տեղի ունենալիք քսան մրցումներուն մարտնչական յայտագիրը (ժամերը՝ Պէլլուրթի ժամանակացոյցով):

Ա. ԽՄԲԱԿ	ԺԱՄ	ՎԱՅՐ
Իսրայիլ - Մալթա	18:00	Ա.Բ.Ս.Կ.
Սլովենիա - Ֆրանսա	21:45	Լիուպլինայ
Բ. ԽՄԲԱԿ		
Իտալիա - Ռուսիա	20:15	Քուրտուրկ
Լուքսամպուրկ - Պոնտի	21:00	Լուքսամպուրկ
Գ. ԽՄԲԱԿ		
Մոլտաւիա - Պիլիպին	19:00	Թիբասփոլ
Չեխիա - Հոլանտա	21:15	Փրակա
Դ. ԽՄԲԱԿ		
Լաթվիա - Հունգարիա	21:00	Ռիկա
Լեհաստան - Շուեյտ	21:15	Չորսոլ
Ե. ԽՄԲԱԿ		
Ֆրանսիա - Լիթվանիա	20:30	Թոֆթի
Գերմանիա - Սկոտլանդ	21:45	Տորթմունտ
Զ. ԽՄԲԱԿ		
Հիւս. Իրլանտա - Հայաստան	22:00	Պելֆասթ
Սպանիա - Ուրուգուայ	22:45	Էլչէ
Բ. ԽՄԲԱԿ		
Սլովակիա - Մակեդոնիա	21:15	Զիլիցա
Անգլիա - Լիխթենշթայն	22:00	Մանչեսթըր
Ը. ԽՄԲԱԿ		
Անտորթա - Պուլկարիա	18:30	Լա Վիլա
Պելճիքա - Խորուսթիա	21:15	Պիլիքսթի
Թ. ԽՄԲԱԿ		
Կալէս - Ֆինլանտա	21:45	Քարտիֆ
Սերպիա - Իտալիա	21:45	Պելլուրթ
Ճ. ԽՄԲԱԿ		
Ռուսիա - Չուիցբերգ	19:00	Մոսկուա
Ալպանիա - Վրաստան	21:00	Թիբաս

